

Vuoden 2023 talousarvion toteutuminen

Kaupunginhallitus 11.03.2024 § 45
14/02.02.00/2023

Valmistelija Hallintojohtaja Liisa Salo

Liitteenä on yhdistelmä Kauhavan kaupungin vuoden 2023 talousarvion käyttötalousosan ja investointihankkeiden toteutumisesta valtuuston sitovuustasolla sekä selvitys verotuloista, valtionosuuksista sekä korko- ja rahoitustuotoista ja -kuluista. Toteumaan saattaa vielä tulla pienehköjä muutoksia tilinpäätössiirtojen myötä. Määrärahojen ylityksiin ja tuloarvioiden alituksiin niillä ei kuitenkaan ole oleellista vaikutusta. Mikäli määräraha ylittyy tai tuloarvio alittuu 10.000 eurolla, annetaan siitä selvitys valtuustolle.

Käyttötalousosa

Käyttötalousmenojen kokonaismäärä oli 47.229.800 euroa. Käyttötalousmenot toteutuivat 319.800 euroa budjetoitua korkeampina. Määrärahojen toteuma-aste oli 99,3 prosenttia.

Toimielimittäin tarkasteltuna ainoastaan kasvatus- ja opetuslautakunnan käyttötalousmenot toteutuivat budjetoitua korkeampina. Lautakunnan määräraha ylittyi 472.700 eurolla.

Keskusvaalilautakunnan määräraha alittui 26.300 eurolla, tarkastuslautakunnan 6.900 eurolla ja valtuuston 16.900 eurolla. Kaupunginhallituksen toimintakulut olivat 277.300 euroa budjetoitua pienemmät. Elämänlaatulautakunnan määräraha alittui 208.400 eurolla. Teknisen lautakunnan toimintakulut alittivat budjetoidun 21.100 eurolla ja ympäristölautakunnan 235.500 eurolla.

Käyttötaloustulojen yhteismäärä ylitti talousarvion 1.833.200 eurolla. Kaikkiaan käyttötaloustuloja kertyi 7.920.000 euroa ja tuloarvioiden toteuma-aste oli 130,1 prosenttia. Toimielintasolla tarkasteltuna toimielintasoiset tuloarviot toteutuivat elämänlaatulautakuntaa ja ympäristölautakuntaa lukuun ottamatta. Elämänlaatulautakunnan tuloarvio alittui 29.300 eurolla ja ympäristölautakunnan 94.200 eurolla.

Toimielimittäin tarkasteltuna määrärahat ylittyivät ja tuloarviot alittuivat seuraavasti:

Toimielin	Määrärahan ylitys, €	Tuloarvion alitus, €
Kasvatus- ja opetuslautakunta	472.744,21	
Elämänlaatulautakunta		29.323,84
Ympäristölautakunta		94.229,95

Tilivelvollisten selvitykset määrärahojen ylityksille ja tuloarvioiden alituksille:

Kasvatus- ja opetuslautakunta, tilivelvollinen sivistysjohtaja Jonna Heikkilä

Määrärahan ylittymiseen 472.700 eurolla on useita syitä.

Kauhavan kaupungilla ja Vöyrin kunnalla on ollut sopimus, johon perustuen Kauhavan kaupunki on tuottanut Vöyrille maahanmuuttajien

nivelluokkaopetusta. Opetusta ei ole järjestetty vuonna 2023. Sopimukseen sisältyvään valtionosuusehtoon perustuen Kauhava joutui palauttamaan aikaisemmilta vuosilta saamaansa liian suurta valtionosuusrahoitusta Vöyrin kunnalle 157.600 euroa. Tähän ei oltu varauduttu talousarviossa.

Varhaiskasvatuksessa otettiin vuonna 2023 käyttöön uusi ohjelmisto. Koska myös vanha ohjelmisto oli vielä käytössä, kohdistui vuodelle 2023 ohjelmistojen ylläpitomaksuja ja uuden ohjelmiston käyttöönottoon liittyviä menoja ennakoitua enemmän. Näiden vuoksi palvelujen ostoihin käytettiin noin 41.000 euroa budjetoitua enemmän.

Varhaiskasvatuksen tuen ja erityisopetuksen vahvistaminen -hanke ei ollut talousarvion laadintavaiheessa tiedossa, joten sille ei ollut määrärahaa vuodelle 2023. Hanke jatkuu vuoden 2024 ajan.

Varhaiskasvatuksessa Metsäkulman, Kirkkorannan ja Sateenkaarentuvan päiväkotien henkilöstömenot ylittivät yhteensä 187.100 eurolla. Ylitys selittyy sairauspoissaoloista, johtajavaihdoksesta aiheutuneista päällekkäisistä kustannuksista, talousarviossa huomioimattomasta avustajaresurssista sekä ennakoitua suuremmasta lapsimäärästä johtuvasta lisäryhmästä, jossa oli kaksi työntekijää.

Henkilöstökulut ylittivät myös perusopetuksessa. Ylihärmän yhtenäiskoulun henkilöstömenot olivat 213.000 euroa ja Kauhavan yhtenäiskoulun 24.500 euroa budjetoitua korkeammat.

Perusopetukseen valmistavaan opetukseen ei talousarviossa osattu varautua siinä laajuudessa kuin sitä tarvittiin. Valmistavan opetuksen määräraha ylittyi 125.000 eurolla. Huomioitavaa on, että valmistavan opetuksen kustannuksiin saadaan valtionosuusrahoitusta, mutta se saadaan osittain jälkikäteen ja kohdistuu yleiskatteelliseksi rahoitukseksi.

Sairaalaopetuksen kustannuksiin käytettiin 35.600 euroa budjetoitua enemmän. Sairaalaopetuksen tarve vaihtelee ja sitä on hankala arvioida etukäteen.

Lukiokoulutuksen menot ylittivät 90.300 eurolla, joista kuljetuskustannusten osuus oli noin 31.000 euroa. Kauhavan lukion henkilöstömenot ylittivät selvästi, mutta vastaavasti Härmän lukion budjetti alittui. Lukioiden henkilöstörakenteessa ei tapahtunut sellaisia muutoksia, mikä selittäisi ylityksen.

Elämänlaatulautakunta, tilivelvollinen sivistysjohtaja Jonna Heikkilä

Elämänlaatupalvelujen hankkeisiin oletettiin talousarvio laadintavaiheessa saatavan enemmän avustuksia kuin mitä toteutui. Hankkeisiin saataviin rahoitusosuuksiin oli budjetoitu 141.400 euroa, mutta toteuma oli vain 72.131,57 euroa.

Ympäristölautakunta, tilivelvollinen tekninen johtaja Antti Hakola

Toinen ympäristöasiantuntija irtisanoutui alkuvuodesta 2023, ja kesän aikana pystyttiin valvomaan ainoastaan pakolliset ja ilmoituksiin perustuvat tapaukset. Myöskään maa-aineslupien valvontaa ei pystytty yhden hengen voimin tekemään suunnitellusti. Näin olleen tuloja ei kertynyt budjetoitua määrää.

Metsäsuunnitelma valmistui alkuvuodesta 2023. Suunnitelman mukaisia toimenpiteitä käynnistettiin ja puunmyynnin tuotot realisoituvat vasta vuodesta 2024 alkaen.

Saarijärven kunnostushankkeeseen varatun avustusmäärän maksatusta haetaan pääosin vasta vuoden 2024 puolella, minkä vuoksi vuoden 2023 tulot jäivät budjetoitua pienemmiksi.

Verotulot, valtionosuudet, korkokulut ja -tuotot sekä muut rahoituskulut ja -tuotot

Verotulot kertyivät seuraavasti:

	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Muutos% 2022- 2023
Kunnallisvero	24.556.000	25.715.478	49.831.685	-48,42
Yhteisövero	3.610.000	3.465.652	5.327.953	-35,0
Kiinteistövero	4.141.000	3.991.000	3.853.003	+3,6
Yhteensä	32.307.000	33.172.130	59.012.641	-43,8

Verotuloja kertyi 865.100 euroa budjetoitua enemmän ja niiden toteuma-aste oli 102,7 prosenttia. Kunnallisen tuloveron tilitykset ylittivät budjetoidun 1.159.500 eurolla. Vuoteen 2022 verrattuna tuloveroa kertyi 24.116.100 euroa vähemmän. Kunnallisveron tuoton vertailu vuoteen 2022 ei anna oikeaa kuvaa talouden kehittymisestä, koska kuntien vuoden 2023 tuloveroprosentti oli hyvinvointialueuudistukseen perustuen 12,64 prosenttiyksikköä vuoden 2022 veroprosenttia alhaisempi.

Yhteisöveroa kaupunki sai 114.300 euroa budjetoitua vähemmän. Edellisvuoteen verrattuna yhteisöveroa kertyi 1.862.300 euroa vähemmän. Myöskään yhteisöveron tuotto ei ole vertailukelpoinen vuoteen 2022, koska hyvinvointialueuudistuksen myötä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta leikattiin noin kolmanneksella.

Kiinteistöveroa tilitettiin kaupungille 150.000 euroa budjetoitua vähemmän. Vuoteen 2022 verrattuna kaupunki sai kiinteistöveroa 138.000 euroa enemmän.

Kaupunki sai vuonna 2023 peruspalveluiden valtionosuutta 14.230.000 euroa sekä verotulomenetyksen kompensatiota 3.403.100 euroa. Näiden yhteismäärä on 538.000 euroa budjetoitua korkeampi.

Kaupungilta perittiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaista valtionosuutta 437.700 euroa. Peritty määrä oli 214.300 euroa budjetoitua pienempi.

Kokonaisuutena kaupunki sai valtionosuuksia 17.196.300 euroa. Valtionosuuksien toteuma oli 752.300 euroa budjetoitua korkeampi ja niiden toteumaprosentti oli 104,6.

Korkotuottoja kertyi 206.500 euroa, mikä on 191.500 euroa budjetoitua enemmän. Muita rahoitustuottoja saatiin 515.400 euroa, mikä ylittää budjetoidun 183.400 eurolla.

Kaupunki maksoi lainojen korkoja 1.521.400 euroa, mikä on 78.600 euroa budjetoitua vähemmän. Muita rahoituskuluja kertyi 240.500 euroa, mikä ylittää budjetoidun 199.500 eurolla. Ylitys selittyy luottotappioilla, joita kirjattiin yhteensä 216.800, mikä on 111.400 euroa budjetoitua enemmän.

Luottotappioista oli kaupungin palvelutuotannon saatavia noin 16.400 euroa ja Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta tulleita saatavia noin 80.400 euroa. Lisäksi luottotappioksi kirjattiin 120.000 euron lainapääoma. Kahteen viimeksi mainittuun ei oltu varauduttu talousarviota laadittaessa.

Investointiosa

Kaikkineen investointimenoja kertyi 16.882.200 euroa. Tämä on 905.200 euroa budjetoitua enemmän. Merkittävät määrärahaylitykset kohdistuivat teknisen lautakunnan rakennusinvestointeihin sekä maa- ja vesirakenteiden hankeryhmään.

Investointituloja kertyi 5.814.500 euroa, mikä on 5.660.000 euroa budjetoitua enemmän. Huomattava ylitys selittyy Kuntayhtymä Kaksineuvoisen jäsenkuntaosuuksien tuloutuksesta yhtymän toiminnan päätyttyä 1.5.2023. Valtuuston sitovuustasolla ainoastaan kaupunginhallituksen maa- ja vesirakenteet -hankeryhmän tuloarvio alittui.

Toimielimittäin ja hankkeittain tarkasteltuna investointimäärärahat ylittyivät ja tuloarviot alittuivat seuraavasti:

Toimielin Hanke	Määrärahan ylitys, €	Tuloarvion alitus, €
<i>Kaupunginhallitus, Maa- ja vesirakenteet</i>		104.440,00
<i>Tekninen lautakunta</i>		
Keskuskeittiö	109.731,85	
Kaupungintalo, Kauppatie 109	15.969,11	
Alahärmän koulukeskus	591.534,83	
Ylihärmän koulukeskus	420.246,31	
Muut rakennukset	14.769,76	
Maa- ja vesirakenteet	46.456,83	

Tilivelvollisten selvitykset:

Kaupunginhallitus, tilivelvollinen kaupunginjohtaja Vesa Rantala

Maa- ja Vesirakenteet

Investointiosassa oli osoitettu 149.200 euron määräraha maa- ja vesirakenteisiin. Samalle hankkeeseen oli asetettu 104.440 euroa tuloarvio. Määräraha ja tuloarvio kohdistuvat Tynin montun rakentamiseen hankerahoituksella. Tynin montun rakennustyöt käynnistyivät vuonna 2023 ja sille kertyi kuluja 25.300 euroa. Koska kuluja kertyi vain murto-osa hankkeen kokonaiskustannuksista, ei sille ollut mahdollista hakea rahoituspäätöksen mukaista avustusta Aisaparilta eikä rahoitusta tuloutunut vuodelle 2023. Hanke jatkuu vuonna 2024. Maksatushakemus koskien hankkeen vuoden 2023 kustannuksia tehdään keväällä 2024.

Tekninen lautakunta, tilivelvollinen tekninen johtaja Antti Hakola

Keskuskeittiö

Jakelukeittiöiden muutostöihin alun perin varattu 223.000 euroa osoittautui riittämättömäksi. Alkuperäinen määrärahavaraus sisälsi ainoastaan uusia laitteita (mm. kylmiöt ja uunit) sekä näiden edellyttämiä pieniä rakennusteknisiä muutoksia. Suunnittelun edetessä todettiin, että LVIS tekniikkaan piti tehdä isoja muutoksia, johtuen olemassa olevien laitteistojen alitehosta uuteen käyttötarpeeseen. Lisäksi todettiin

alkuperäisessä muutossuunnitelmassa olleita puutteita, kuten uusien kylmiöiden edellyttämä upotustila betonilattiaan, jonka vuoksi lattiat jouduttiin uusimaan sekä ruokasalimalliin siirtymisen aiheuttamat tilamuutostyöt. Myös suunnittelukustannukset sekä materiaalien ja laitteiden hinnat nousivat merkittävästi.

Kaupungintalo, Kauppatie 109

Kaupungintalolle oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 350.000 euron määräraha. Määrärahasta uudelleenohjattiin valtuuston päätöksellä 280.000 euroa muihin teknisen lautakunnan rakennushankkeisiin, jolloin kaupungintalon määrärahasi tuli 70.000 euroa.

Investointimäärärahan uudelleen kohdistamisessa ei ollut huomioitu loppuvuodesta laskutettua Tietotalon kuntotutkimuksia, joiden kulut kohdistettiin kaupungintalon investointimenoksi. Tästä syystä määräraha ylittyi noin 16.000 eurolla.

Alahärmän koulukeskus

Alahärmän koulukeskuksen rakentamiseen oli vuoden 2023 talousarviossa 7 miljoonan euron määräraha ja hanke jatkuu vuoden 2024 puolelle. Vuoden 2023 määräraha ylittyi noin 592.000 eurolla.

Rakennusurakan viimeinen erä, noin 0,5 miljoonaa euroa, kohdistui vuodelle 2023. Myös ensikertaisen kalustamisen hankintoja laskutettiin vuoden viimeisellä viikolla noin 0,1 miljoonan arvosta. Määrärahan ylittyminen selittyy em. mainittujen erien laskutusaikataululla.

Ylihärmän koulukeskus

Ylihärmän koulukeskusinvestoinnille oli vuoden 2023 talousarviossa osoitettu 3 miljoonan euron määräraha. Hanke jatkuu vuonna 2024.

Vuoden 2023 määrärahan ylittyminen 240.200 eurolla selittyy sillä, että yläkoulun urakan laskutus ja toteutus tapahtui varattuun määrärahaan nähden etupainotteisesti.

Muut rakennukset

Muiden rakennusten investointeihin oli talousarviossa myönnetty 769.080 euroa. Kohteisiin käytettiin 14.800 euroa määrärahaa enemmän.

Destia-hallin ovien edessä ulkopuolella oleva siirtymälaatta oli painunut ja huonokuntoinen, joten laatta ja laatan alustäyttö täytyi uusida. Samalla uusittiin salaoja- ja sadevesiputket.

Kortesjärven vanhainkodin Tupasvillan käyttövesisaneerauksen yhteydessä uusittiin käytävien alakatot (myös kuitulähteet poistettiin), valaisimet ja turvavalaisuus sekä palokatkot kunnostettiin. Lisäksi uusittiin hanat ja käsisuihkut. Myös työhön käytettäväksi arvioitu aika ylittyi, sillä työ tehtiin toimintaa häiritsemättä.

Maa- ja vesirakenteet

Määrärahasta liikunta-alueisiin kohdistettu osuus 250.000 oli tarkoitus käyttää kokonaisuudessaan Alahärmän urheilukentän perusparannukseen, johon tuli vuodelle 2023 kustannuksia 231.125,49 euroa.

Määrärahaa käytettiin kuitenkin myös Ylihärmän Hietämäen kentän urakan maksuihin sekä varustamiseen 82.636,93 euroa. Näitä ei ollut huomioitu vuodelle 2023.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Vesa Rantala
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus esittää vuoden 2023 talousarvion toteutumisen valtuustolle tiedoksi.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan ehdotuksen.
Lisätietoja	Hallintojohtaja Liisa Salo, puh. 050 330 5286, etunimi.sukunimi@kauhava.fi
